

Om hjernen

Hjernen er et bemærkelsesværdigt og komplekst organ og vejer ca. det samme som en stor pose sukker. Den styrer hver eneste ting, du gør. Den giver dig mulighed for at tænke, lære, skabe og føle følelser, samt kontrollere hvert blink, åndedræt og hjerteslag. Det meste af hjernens aktivitet er uden for vores bevidsthed, og vi er afhængige af dens enorme evner hvert øjeblik af hver dag for at holde vores systemer i gang. Vi bearbejder mad, regulerer vores temperatur og får vores lunger til at fungere uden en tanke.

Når noget går galt i hjernen, kan det vise sig i form af ændringer i, hvordan vi opfører os, bevæger os eller ser, eller endda i, hvordan mad smager for os, afhængigt af hvor i hjernen problemet er.

Primær kræft

En tumor i den del af kroppen, hvor kræft starter, kaldes en primær tumor eller primær kræft. Kræft kan påvirke alle dele af kroppen, herunder for eksempel leveren, huden, lungerne eller hjernen. I tilfælde af lungekræft er den primære tumor i lungen. Efterhånden som kræften vokser, kan den påvirke nærliggende normalt væv ved at trykke på det, beskadige det eller endda vokse ind i det.

Metastase

Nogle gange bryder kræftceller væk fra den primære kræft og spredes andre steder i kroppen, og kræften kan dukke op et nyt sted.

Kræftcellerne bevæger sig rundt i kroppen gennem blodbanen eller lymfesystemet. Når kræften spreder sig på denne måde, kaldes den nye tumor en metastatisk eller sekundær tumor.

Hjernemetastaser er rimelige almindelige ved lungekræft. De forekommer i omkring 10 % af tilfældene af ikke-småcellet lungekræft (NSCLC) og op til 50 % af tilfældene af småcellet lungekræft (SCLC).

Hjernemetastaser påvirker måske ikke på nuværende tidspunkt, hvordan du har det, eller hvad du kan gøre, men de kan skabe forskellige problemer, herunder:

- Hovedpine
- Kvalme
- Sløvhed eller svær træthed
- Besværighed ved at bevæge dele af kroppen eller problemer med balance og koordination
- Følelsesløshed eller tab af normal berørings- og følesans
- Humørsvingninger og adfærdændringer
- Anfald eller kramper
- Forvirring
- Problemer med at læse eller tale

Hvordan og hvornår disse symptomer udvikler sig ved hjernemetastaser afhænger af deres størrelse, og hvor de er i hjernen.

Sådan vurderer læger hjernemetastaser

Når din læge har mistanke om, at kræft har spredt sig til din hjerne, uanset om du har symptomer eller ej, kan de udføre forskellige tjek og tests for at vurdere omfanget og den mulige virkning af tumorerne.

Disse procedurer kan hjælpe dit lægehold med at få et tydeligere billede af, hvad der foregår, og indsamle flere oplysninger for at hjælpe dig med at overveje, hvad du vil gøre næste gang:

• **Omhyggelig neurologisk undersøgelse (test af nervesystemet)**

Der er andre tests, der bruges til at tjekke dit nervesystem, der leder efter problemer, der kan være forbundet til at have en hjernetumor. Testene kan omfatte tjek af:

- hånd- og lemstyrke, balance og koordination
- reflekser, såsom din knærefleks
- hørelse, syn og hudfølelse
- hukommelse og mental smidighed (ved hjælp af simple spørgsmål eller regning)

• **CT-scanning (computertomografi)**

En CT-scanner bruger røntgenstråler og en computer til at skabe detaljerede 3D-billeder af indersiden af kroppen. Scanningen varer 10 til 20 minutter, selvom din aftale kan være længere. Du vil normalt kunne gå hjem lige efter og spise, drikke og fortsætte med din dag.

• **MR-scanning (magnetisk resonans-billeddannelse)**

Magnetisk resonans-billeddannelse er en type scanning, der bruger stærke magnetfelter og radiobølger til at skabe detaljerede billeder af indersiden af kroppen.

MR-scanninger er den nuværende bedste måde at identificere og vurdere hjernemetastaser. Du kan få en injektion af et kontrastfarvestof kaldet gadolinium til at lave billeder tydeligere under scanningen.

En MR-scanner er en kort cylinder, der er åben ved begge ender. Du vil ligge på en motoriseret seng, der rykkes ind i scanneren. Scanneren er ret smal og kan være ubehagelige for mennesker, der lider af klaustrofobi. MR-teamet kan forklare og hjælpe dig, hvis det bekymrer dig.

Når den virker, laver scanneren en højlydt bankelyd bankelyd. Du får enten ørepropper eller hovedtelefoner til at have på, så du kan lytte til musik mens scanningen sker. Scanningen kan tage op til en time at gennemføre, men er normalt meget kortere.

Hvis du har en pacemaker, betyder det normalt, at du ikke er i stand til at få foretaget en MR-scanning. At have noget metallisk i din krop betyder ikke altid, at du ikke kan have en MR-scanning, men du bør sørge for at fortælle radiografen, hvis du har en metalplade, et kunstigt led eller et cochlear implantat, for eksempel.

Samlet set er scanningen sikker, og de fleste mennesker kan få den.

• **Biopsi (vævsprøve)**

Nogle gange vil det fremgå af disse tests, at der er hjernemetastaser. Nogle gange er der tvivl om arten af noget unormalt der ses, og en biopsi eller vævsprøve vil blive foreslået. Dette vil altid blive diskuteret nøje med dig af dit cancer lægehold. De vil forklare hvorfor dette er nødvendigt, og hvordan det vil blive udført i dit tilfælde, og hvor længe du skal være på hospitalet.

Prøven sendes til hospitalets patolog, der undersøger det nøje for at identificere, hvilken type kræft det er. Det kan vise, at tumoren er en primær hjerne kræft, der har udviklet sig fra hjerneceller.

Det kan dog vise, at tumoren faktisk er en sekundær kræft, der har udviklet sig fra en primær kræft et andet sted. Tumoren kan dannes af kræftceller, der har spredt sig (metastaseret) for eksempel fra kræften i dine lunger. Resultaterne kan være klar efter et par dage selvom det kan tage lidt længere tid. Dit lægehold vil fortælle dig, hvornår du kan forvente at høre svar.

At vide, hvilken type kræft det er, hjælper med at sikre du får den allerbedste behandling for dig.

De næste trin – at beslutte, hvad der er rigtigt for dig

At have hjernemetastaser betyder, at din primære lungekræft har spredt sig fra sin oprindelige placering. Der er en række muligheder for at hjælpe mennesker med hjernemetastaser:

- Almindeligvis er den normale hjerne omkring en tumor vand-logget eller hævet. Dette kaldes ødem og forværrer virkningen af selve tumoren. I det tilfælde, anbefaler læger normalt en behandling med steroidtabletter til at reducere hævelsen og symptomerne har tendens til at forbedres ret hurtigt.

- Fjernelse af tumoren er mest effektiv, når der kun ses én, og når svulsten i andre dele af kroppen ser ud til at være under kontrol.
- Strålebehandling og kemoterapi kan bruges til at skrumpne tumoren og hæmme yderligere vækst.

Dit hold vil arbejde på at give dig den bedst mulige pleje.

En følelsesfyldt tid

Dette kan være en følelsesmæssig tid. Påvisningen af en hjernesvulst, uanset om det er en eller flere, er altid meget foruroligende. Du vil altid have lidt tid til at beslutte, hvilken behandling der er den rigtige for dig, uanset om det er på egen hånd eller med støtte fra din familie eller andre tæt på dig.

Sammen med andre aspekter af din behandling vil dit lungekræftlægehold arbejde hårdt sammen med dig for at kontrollere eventuelle symptomer, der er foruroligende. De vil samarbejde med dig for at yde al den støtte, du har brug for, og hjælpe dig med at træffe behandlingsbeslutninger og modtage pleje baseret på, hvad der er vigtigst for dig.

Det er et godt tidspunkt, hvis du ikke allerede har gjort det, at lave en skriftlig plan for din fremtidige pleje, så det, der gøres med dig og for dig, er præcis, hvad du gerne vil have.

Omsorg mod livets afslutning

Mange patienter, der lever med kræft, frygter symptomer, der ikke kan kontrolleres, og smerter mod slutningen af deres liv. Det er rigtigt, at hjernefunktioner kan forværres hvis tumorer ikke reagerer som håbet.

Men med hjernetumorer er smerter og andre symptomer generelt godt kontrolleret, da søvnighed langsomt overtager.

GLOBAL LUNG CANCER
COALITION

Hjernemetastaser
© Global Lung Cancer Coalition
www.lungcancercoalition.org

Denne informationsbrochure er udarbejdet af sekretariatet for Global Lung Cancer Coalition (GLCC) og revideret af eksperter i lungekræft. Få mere information om den støtte og information, som er tilgængelig i dit land, på www.lungcancercoalition.org Version 1 – Juni 2024.